

Keskustan työ jatkuu – tekoja on takana ja edessäpäin

Politiikassa on kyse tulevasta, ja siihen keskitymme myös tulevissa vaaleissa. Välillä nousee toki kysymys siitä, miten kansan antamaa valtakirjaa on viime vuosina käytetty. Tämä asiakirja on tukena asiassa.

Keskusta edistää suomalaisten hyvinvointia, työn ja opiskelun mahdollisuuksia, tasa-arvoa ja turvallisuutta. Haluamme pitää koko Suomesta huolta tasapainoisella tavalla.

Perheiden mahdollisuudet rakentaa hyvää arkea toivomallaan tavalla, nuorten mahdollisuudet kouluttautua, sekä työn ja yrittämisen lisääminen koko maassa ovat aina keskustan politiikan ytimessä. Alueellinen oikeudenmukaisuus ja koko maan pitäminen kyydissä ovat keskeinen ohjenuoramme.

Ympäristönsuojelua teemme keskustalaisista lähtökohdista: Kieltojen ja pakkojen sijaan kannustaen ja tukien. Vastuuta pitää kantaa sekä ihmisistä että ympäristöstä. Keskusta kehittää suomalaista yhteiskuntaa vastaamaan kunkin ajan vaatimuksiin ja suomalaisten muuttuvia tarpeita, muutoksissa turvallisuuteen pyrkien ja oikeutta erilaisiin elämäntapoihin puolustaen.

Työtä ja tekoja on paljon edessä ja takana. Tässä nostoja siitä, mitä viime vuosina on tehty. Pääviestimme vaaleissa ei ole aiemmat teot, vaan vaaliohjelmamme, keskustan linja tuleville vuosille. Vaaleissa ei haeta arvosanaa menneistä, vaan luottamusta tulevaan. Keskitymme puhumaan tulevasista, koska siitä on kyse.

Turvallisuus on tekoja

Suomalaisten turvallisuus on Keskustan ydintavoite. Siksi olemme vahvistaneet puolustusvoimia, poliisia ja rajavartiolaitosta. Tärkein turvallisuuden tekijä on meille aina ollut kansan yhtenäisyys ja terve isänmaallisuus, joka näkyy korkeana maanpuolustustahtona. Myös turvallisuutemme takia huolehdimme siitä, että Suomi on suomalaisille hyvä maa ja kaikki pidetään mukana.

Viime vuosina olemme saaneet paljon aikaan, mutta paljon on myös vielä tehtävänä. Pohjan tulevalle työllemme antavat nyt tekemämme ratkaisut, joiden myötä:

- Nostamme maanpuolustuksen voimavarat ennätystasolle
- Turvaamme ilmapuolustuksen hankkimalla ilmavoimille paras hävittäjäkalusto
- Vahvistamme merivoimia hankkimalla neljä uutta huippumodernia alusta.
- Lisäämme kertausharjoitusmääriä vuon-

na 2022 9 000 reserviläisellä ja v. 2023 10 000 reserviläisellä

- Lisäsimme puolustusvoimien palkattua henkilöstöä sekä sopimussotilaiden määrää.
- Viemme Suomen puolustusliitto Naton jäseneksi.
- Vahvistamme rajavalvontaa uusimalla rajavartiolaitoksen kalustoa maalla, merellä ja ilmassa. Rajavartiolaitos saa pitkään kaivatut uudet valvontalentokoneet sekä vartioalukset.
- Lisäsimme poliisien määrän n. 7200 poliisista n. 7500 poliisiin.
- Tuomioistuimille ja syyttäjille suunnattiin lisää voimavaroja, jotta ihmisten oikeusturva parantuu ja jutut käsitellään nopeammin.
- Seksuaalirikosten rangaistusasteikkoja kovennettiin.

Suomalaisten kanssa rakennamme lisää työtä ja yrittäjyyttä

Keskusta on työn puolue, uskomme että jokaisen kuuluu mahdollisuus työhön koko maassa ja että jokaisen työkäisen tulisi tehdä työtä kykynsä mukaan. Työnteon edellytyksiksi näemme mm. koulutuksen ja työkyvyn. Verot ja muut maksut pitää mitoitaa niin, että ahkeruus kannattaa. Omia kykyjään pitää voida jalostaa laadukkaissa kouluissa ympäri maan.

Työllistämisen edellytyksiin kuuluvat yritystoiminnan kohtuullinen sääntely ja verotus, turvallinen ja ennustettava toimintaympäristö, sekä riittävä kilpailukyky. Tarvitaan sekä työpaikkoja ja työn tekijöitä.

Olemme nyt tehneet suomalaisten työntekijöiden ja yrittäjien kanssa työllisyyden Suomen ennätyksen. Tätä suuntausta haluamme vahvistaa. Kuluneella hallituskaudella on tapahtunut mm. seuraavaa:

- Yritysten konkurssiaalto estettiin mittavilla koronatuilla.
- Vahvistimme teollisuuden kilpailukykyä laskemalla teollisuuden sähköveron EU:n minimitasolle.
- Kannustamme yrityksiä investoimaan tuplapoistojen tukemana: Muutimme lakia niin, että vuosina 2020–2023 uusista

investoinneista voidaan tehdä poistot tuplana eli 50% poistoina.

- Yrittämisen verotusta ei ole kiristetty.
- Arvonlisäveron alaraja on nostettu 10 000 eurosta 15 000 euroon.
- Tuloverotusta on kevennetty
- Alueellista kuljetustukea on jatkettu
- Energiatuilla on vauhditettu puhtaan energiantuotannon investointeja sadoilla miljoonilla euroilla
- Työttömien palveluja uuden työpaikan löytämiseksi on vahvistettu.
- Tulojen mukaan määräytyviä päivähoidon maksuja on alennettu.
- Työnhakuvelvoitetta on kiristetty ja työuria lyhentänyt ”eläkeputkisto” poistettu.
- Palkkatuen käyttöä nostettiin ja tehtiin siitä työnantajalle yksinkertaisempaa.
- Tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoitusta

on vahvistettu. Yrityksille on tarjottu 50% lisävähennys korkeakouluilta hankittuun tutkimusyhteistyöhön.

- Koulutuksen voimavaroja on lisätty kaikilla koulutusasteilla.
- Opiskelijoiden työmahdollisuuksia parannettiin korottamalla opintotuen tuloarajoja 50%.
- Yritysten ja työntekijöiden tarvitsemia väyliä on pantu kuntoon satojen miljoonien lisäpanostuksilla.
- Metsäteollisuuden jätti-investoinnit Keemiin ja Ouluun varmistettu toteuttamalla tarvittavat satojen miljoonien panostukset kuljetusyhteyksiin.
- Lisäsimme tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta noin 350 miljoonalla eurolla.
- Kuljetusyrityksille ja työkoneille myönnettiin määräaikainen polttoainetuki, joka koskee kuljetusyrityksiä, takseja ja työkoneita.

Teemme Suomesta paremman lapsille ja perheille

Keskustalle kotien ja perheiden asiat ovat ydinasia. Jokainen ansaitsee turvallisen lapsuuden. Tavoitteemme on kodeilla kohtuullinen toimeentulo, turvallinen asuinympäristö, toimivat lähipalvelut sekä aikaa perheelle. Perhepolitiikka voidaan tehdä työelämän, terveystalouden, koulutuksen, verotuksen ja monen muun näkökulman kautta. Lapsista aiheutuvia kustannuksia on reilua jakaa yhteiskunnan kesken, eikä vyöryttää kaikkea vanhemmille. Perheiden maksut ja verot on pidettävä kurissa.

Perheiden arjen parantamiseksi on vielä paljon tehtävää. Tällä vaalikaudella olemme mm:

- Toteuttaneet perheille hyvän perhevapauudistuksen, joka parantaa perhevapaita eikä leikkaa kotihoidontukea. Päätökset perhevapaista tehdään jatkosakin kodeissa, ei eduskunnassa.
- Varhaiskasvatusmaksuja on alennettu roimasti. Tuhansilla perheillä maksut ovat alentuneet nolnaan.
- Lukiosta ja ammatillisesta koulutuksesta on tehty maksutonta, mikä merkitsee perheille tuhansien eurojen säästöjä yhtä lasta kohden.
- Harrastamisen Suomen malli on käynnistetty: Jokaiselle lapselle taataan yksi maksuton harrastus koulupäivän yhteyteen kaikissa kunnissa.
- Joulukuun 2022 lapsilisät ovat kaksinkertaiset.
- Teimme perusturvaan ylimääräiset indeksikorotukset hintojen nousun takia elokuussa 2022.

Hyvinvointi-Suomessa pitää löytyä apua tarvitseville ja turvaa jokaiselle

Tavoitteemme on, että kaikista pidetään huolta eivätkä hyvinvointierot repeä. Jokaisen on taattava peruspalvelut. Eläkeläisten, työkyvyttömiä ja työttömien on saatava asiallinen perusturva. Pulassa olevaa on autettava myös auttamaan itseään, esimerkiksi työkykyä tukemalla, työnhaussa auttamalla sekä päihdeongelmia ratkomalla.

Keskustan perustaja Santeri Alkion tärkein motto oli: Älkää unohtako köyhän asiaa. Tätä perintöä olemme monin toimin vaalineet tällä kaudella, mutta paljon on vielä tekemistä jäljellä. Tällä hallituskaudella

- Toteutimme sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen, joka oli välttämätön peruspalvelujen turvaamiseksi. 15 vuoden vatulointi päättyi. Vaihtoehtona ollut hallintokeskeinen kuntauudistus meni romukoppaan. Hallinto kevenee ja lääkäriin pääsy nopeutuu, kun n. 300 järjestäjästä siirrytään 21 hyvinvointialueeseen. Uudistus tuo joustavuutta ja demokratiaa. Kuntataloutta horjuttaneet kustannuspaineet siirtyvät valtiolle, kuntien veronkorotuspaineet kevenevät ja kuntapalveluihin, kuten peruskouluun, tulee työrauhaa.
- Sosiaali- ja terveystalouden rahoitusta on nostettu, v. 2023 niihin kohdistetaan

yli miljardi euroa enemmän kuin vuonna 2022.

- Mielenterveysongelmien ratkomiseen on kohdennettu yli 50 miljoonan euron lisärahoitus.
- Terveystalouden maksukatto laajennettiin suun terveydenhuoltoon, tilapäiseen kotisairaanhoidon ja kotisairaalahoidon.
- Lisäsimme hoitajia tehostetussa palveluasumisessa ikäihmisten palvelujen parantamiseksi.
- Pohjoisen palvelujen parantamiseksi annoimme Oulun yliopistolle oikeuden kouluttaa psykologeja.
- Eläkkeet ovat nousseet. Vuonna 2019 785 euron eläkettä nauttineen eläke on vuonna 2023 137 euroa suurempi. Keskustan v. 2011 luoma takuueläke on tällä kaudella noussut n. 100 eurolla.
- Nostimme opintotuen huoltajakorotuksen 100 euroon kuussa
- Lyhensimme maksuhäiriömerkintöjen keston kuukauteen siitä, kun velallinen on maksanut velkansa. Kun vanha merkintä ei kummittele vuosikautia, mahdollistuu elämässä eteenpäin meno.

Koulutus on avain kehitykseen, sivistykseen ja hyvinvointiin

Keskusta on aina uskonut lujasti sivistyksen ja koulutuksen voimaan. Me emme näe koulutusta vain väylänä saada työtä tai saada työnantajille osaavaa työvoimaa. Kyse on ihmisen auttamisesta ymmärtämään yhteiskuntaa, muita ihmisiä ja kulttuureja, löytämään kykynsä ja jalostamaan niitä. Kyse on sivistyksestä.

Koulutus on myös mahtava työkalu yhteiskunnallisen tasa-arvon vahvistamiseksi, oli kyse sitten erilaisilta alueilta tai eri tulo- luokista tulevista ihmisistä. Koulutus kuuluu kaikille tasa-arvoisesti koko Suomessa.

Keskustan näkee koulutuksen saralla itselleen suuren työlistan. Edistysaskeliakin on otettu. Tällä kaudella mm.

- Korkeakoulutuksessa on tehty suunnanmuutos. Keskittämislinja on lopetettu, opiskelupaikkoja on myönnetty yli 12 000 ympäri Suomea. Kymmenille korkeakouluille on myönnetty niiden hakemia uusia koulutusvastuita. Nämä päätökset tuovat korkeakoulutuksen mahdollisuudet lähemmäs nuoria, helpottavat alueiden osajapulaan ja nostavat maamme koulutustasoa.
- Korkeakoulujen perusrahoitusta on vahvistettu kuluvalle vaalikaudella yhteensä 60 miljoonalla eurolla, ja uusien aloituspaikkojen mukana on myönnetty lisärahoitusta niiden toteuttamiseen.
- Korkeakouluopiskelijoille sallitaan enemmän työntekoa ilman pelkoa opintotuen menettämisestä, opintotuen tuloarvoja on korotettu 50%.
- Ammatillinen koulutus sekä lukio on tehty maksuttomiksi, mikä on suuri kädenojennus perheille.
- Toisen asteen koulutukseen on lisätty opettajia ja ohjaajia on lisätty ja rahoitukseen on tehty pysyvä tasokorotus. V. 2022 opettajien määrä oli 12% suurempi kuin vuonna 2019, ja ohjaajien määrä oli lähes puolet suurempi kuin vuonna 2019.
- Perusopetuksessa toteutimme laatu- ja tasa-arvo-ohjelman, jonka avulla tuettiin vaikeuksissa olevia oppilaita, annettiin opettajille parempia mahdollisuuksia onnistua työssään ja lisättiin tasa-arvoa.

Ruoan tuottajasta huolenpito on huolenpitoa meistä kaikista

Keskusta on ruoantuottajan puolustaja, koska ruokaturva on tulevien sukupolvien pärjäämisen yksi peruskivi. Kun viljelijä tulee toimeen, on hänellä mahdollisuus kehittää toimintaa kestävämmäksi. Suomalainen ruoka on monilla mittareilla ekologista ja eettistä verrattuna ulkomaiseen. Viljelijät ovat nyt vaikeuksien keskellä, etenkin sodasta johtuvan kustannusten nousun takia. Viime vuosina olemme mm.

- Päättäneet historian suurimmasta maatalouden apupaketista, yli 300 miljoonaa euroa. Sen osia ovat mm. luonnonhaittakorvauksen lisämaksu, pohjoisen alueen maatilojen lisämaksu (c-alueet), maatilojen poikkeuksellinen mukautustuki (ab-alueet) sekä energiaverojen palautus vuodelta 2021.
- Järjestäneet maatiloille kiinteistöveron palautuksen vuodelle 2022.
- Vaikuttaneet EU:n uuden rahoituskauden neuvotteluihin niin, että suomalaisen maatalouden ja maaseudun tuet nousevat n. kuusi prosenttia uudella seitsemän vuoden ohjelmakaudella.
- Pääomittaneet maatilojen investoinneille tärkeää Maatilatalouden kehittämissuostoa n. 170 miljoonalla eurolla. Makerauttaa tiloja investoimaan ja rakentamaan tulevaisuuttaan.
- Alentaneet maatalouden sähköveron EU:n vähimmäistasolle. Sähköveron alennus koskee yli kolmeakymmentä tuhatta maatalousyritystä.
- Yli 10 vuotta valmisteltu eläinsuojelulaki vietiin maaliin. Lakiuudistus kohentaa eläinten hyvinvointia, mutta ei hädä tuotantoa ulkomaille: Muutokset ovat kohtuullisia myös tuottajille ja siirtymäajoilla turvataan mahdollisuus sopeutua ilman hätää muutoksiin.

Aluepolitiikka on suomalaisten tasa-arvon lisäämistä ja koko maan voiman hyödyntämistä

Keskusta on koko Suomen puolue. Me haluamme kehittää koko maata, ja huolehtia kohtuullisista elämän edellytyksistä jokaisessa Suomen kunnassa. Koulutusta, työtä, palveluja, tie- ja tietoverkkoja, turvaa ja tulevaisuususkooa tarvitaan koko maassa. Suomalaisten alueellinen tasa-arvo on reilu keskustalinja. Siinä on edelleen runsaasti työtä jäljellä, hyvän pohjan tulevalle työlle antavat mm. seuraavat tämän kauden toimet:

- Koulutusmahdollisuuksia on vahvistettu maakuntien Suomessa runsaasti, maahan on jaettu 12 000 uutta korkeakoulutuksen aloituspaikkaa ja kymmeniä uusia koulutusvastuita eri aloille eri alueille.
- Kylien elinvoiman tukemiseksi kyläkaupatuki on otettu käyttöön ja vakinaistettu. Tukea on jaettu tällä hallituskaudella ensimmäistä kertaa. Tukea on myönnetty n. 180 kaupalle n. 10 000 euroa per kauppa.
- Perusväylänpidon rahoitukseen on tehty pysyvä tasokorotus. Rahoitustaso on vuonna 2023 1,29 miljardia euroa, kun vuonna 2019 se oli 1,1 miljardia euroa.
- Yksityistienpidon määrärahoihin on suunnattu yli 50 miljoonaa euroa
- Alueelliset matkailuorganisaatiot ovat saaneet ensimmäisen kerran koskaan rahoitusta.
- Metsätalouden toimintakyvystä ja investointiympäristöstä on pidetty huolta kovalla työllä. Metsätalous on tehnyt tällä kaudella historiansa suurimmat investointipäätökset.
- Sosiaali- ja terveystalouden rahoituksessa keskeiseksi jakoperusteeksi otettiin väestön ikärakenne ja sairastavuus, ei pelkkä väkimäärä. Tämä lisää alueellista oikeudenmukaisuutta.
- Laajakaistayhteyksine rakentamiseksi maaseudulle on panostettu 50 miljoonaa euroa. Päätöksillä vauhditetaan laajakaitaan saavutettavuutta niillä alueilla, joille se ei markkinaehtoisesti rakennu.
- Maakuntalentaja on jatkettu alueiden saavutettavuuden ja elinkeinoelämän vahvistamiseksi.
- Biokaasun jalostusta ja jakelua on vahvistettu rahoituksella ja biokaasua edistävällä sääntelyllä.
- Kuntia tuettiin korona-aikana miljardeilla euroilla, jotta koronan takia kunnat eivät olisi joutuneet tekemään suuria veronkorotuksia sekä leikkaamaan kouluista ja sosiaali- ja terveystalouksista.

Ympäristöstä ja ihmisestä huolenpitoa

Keskustan tavoite on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä Suomi. Toimimme tasapainoisen ympäristöpolitiikan puolesta, emmekä suostu yksipuoliseen linjaan jossa joko ympäristöarvot sivuutetaisiin tai muut näkökulmat unohdettaisiin tyystin. Pyrkimyksemme on huomioida tavallisten suomalaisten, ympäristön ja yhteiskunnan tarpeet tasapainoisesti. Emme usko kieltoihin tai rajuihin maksuihin, sen sijaan ajamme kannustimia, uusia teknologioita ja uusiutuvien luonnonvarojen käyttöä.

Tällä kaudella ympäristön puolesta on tehty paljon, mutta vaativa urakka on myös edessä. Viime vuosina on mm.

- Tuettu kilpailukykyä ja päästöjen vähentämistä painamalla teollisuuden sähkövero EU:n minimiin 2021 alkaen ja jatkamalla teollisuuden päästökauppa-kompensaatiota sähköistymistukena
- Siirretty konesalien hukkalämpö, lämpöpumput ja sähkökattilat alempaan sähköveroluokkaan.
- Perustettu ilmastorahasto, joka sijoittaa päästöjä vähentäviin teknologioihin ja yrityksiin.
- Lisätty vapaaehtoisen suojelun Metsä-ohjelman rahoitusta.
- Parannettu uusilla Nousu ja Sotka ohjelmilla vaelluskalojen ja vesilintujen elinoloja
- Tuettu Helmi-ohjelmalla soiden suojelua ja ennallistamista, lintuvesien ja kosteikkojen kunnostamista, sekä pienvesien ja rantaluonnon kunnostamista
- Tuhansia hehtaareja valtion metsiä on suojeltu. Suojelupäätösten yhteydessä on huolehdittu paikallisten ihmisten kanssa, että esimerkiksi virkistys- ja metsästysmahdollisuudet turvataan.
- Perustettu Sallaan uusi kansallispuisto Itä-Lapin keskustaväen tuella
- Keskustan aloitteesta tuettu suomalaisten kotien energiaremontteja tuntuvasti. Kodit ovat voineet hakea 2500 – 4000 euron tukea öljylämmityksestä toiseen lämmitysmuotoon siirtymiseen, esimerkiksi kaukolämpö, maalämpö, puulämmitys ym.
- Retkeilyalueiden ja kuntien lähivirkistysalueiden kuntoon laittamiseen on suunnattu 23 miljoonan euron lisärahoitus.
- Lisätty hiilensidontaa joutomaiden määräaikaisella metsitystuella.
- Nuoren metsän hoidon kemera-tukea nostettiin kesäkuun 2022 alussa 20 eurolla hehtaaria kohden, jos metsänhoitotyön yhteydessä kerätään pienpuuta. Tuen määrä on muutoksen jälkeen 450 euroa hehtaarilta. Myös tukiehdot kevenivät, minkä seurauksena yhä useampaan nuoren metsän hoitotyöhön voi saada kemera-tukea.

Apua hintojen rajuun nousuun

Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekoitti energiamarkkinat ja aiheutti maailmassa lähes kaikkien hintojen rajun nousun. Tämän takia teimme tukun päätöksiä suomalaisten kiiperän tilanteen helpottamiseksi. Aiemmin listattujen toimien lisäksi on päätetty mm. seuraavaa:

- Polttoaineiden bio-osuuden jakeluvaitetta alennetaan, mikä alentaa polttoaineiden hintoja n. 12 senttiä litralta syksyllä 2022 ja vuonna 2023.
- Työmatkavähennystä korotetaan 25snt/km tasosta 30snt/km tasoon, 5 euroa per 100 kilometriä.
- Sähkön ALV lasketaan 10 prosenttiin, tuloverotukseen tulee sähkövähennys ja kaikkein pienituloisimmille kotitalouksille maksetaan erillinen sähkötuki.
- Joulukuussa maksetaan ylimääräinen lapsilisä
- Etuuksien yksinhuoltajakorotuksia nostetaan